

Крок 1

ВИБІР СПЕЦІАЛЬНОСТІ

Низький прохідний бал може стати проблемою. Так, Ви пройдете на бюджет. Але є ризик, що Ви та Ваші одногрупниці/ки не мають необхідних знань для опанування програми вищої освіти. Намагайтесь вступати туди, де вищий прохідний бал. Так Ви будете навчатись у сильнішій групі. Цьогоріч Ви не здали ЗНО достатньо добре? Почекайте рік, здайте ще раз, вступіть наступного року з кращими балами.

Чим відрізняються менеджмент, маркетинг і підприємництво? Вам на комп'ютерну інженерію чи комп'ютерні науки? Самі назви спеціальностей Вам нічого не скажуть, краще дивіться опис та перелік предметів, з яких складається освітня програма спеціальності.

Вузька спеціальність - це хороший варіант, якщо Ви точно знаєте, ким саме плануєте працювати. Наприклад, лікаркою/ем, пілотесою/ом, морячкою/ком, атомницею/ом. Якщо ж у Вас немає таких далекоглядних планів, краще уникати вузьких спеціальностей і на бакалавраті обрати ту, яка стане надійним фундаментом для подальшої вузької спеціалізації на старших курсах або на магістерці.

- На vstup.edbo.gov.ua/statistics/konkurs/ перевірити прохідний та середній бали попереднього року
- Ознайомитися зі змістом програми: які предмети, що та скільки часу на них вивчають
- Відкинути вузькі спеціальності, обрати широкую, більш фундаментальну спеціальність
- Якщо складно обрати спеціальність, критично важливо знайти хороший університет

Крок 2

ВИБІР УНІВЕРСИТЕТУ

Чим старше Ви будете, тим складніше буде засвоїти інформацію. Тому купувати оцінки зараз — це красти власні можливості та час у майбутньому.

Це ознаки того, що в університеті є зіркові викладачки/і. Це ті, хто стануть для Вас провідниками у професійне життя. Достатньо, якщо Вам назвуть хоча б трьох таких викладачок/ів.

Низький прохідний бал може стати проблемою. Так, Ви пройдете на бюджет. Але є ризик, що Ви та Ваші одногрупниці/ки не мають необхідних знань для опанування програми вищої освіти. Намагайтесь вступати туди, де вищий прохідний бал. Так Ви будете навчатись у сильнішій групі. Цьогоріч Ви не здали ЗНО достатньо добре? Почекайте рік, здайте ще раз, вступіть наступного року з кращими балами.

Роботодавці/вці дедалі більше звертають увагу на «м'які навички»: вміння працювати в команді, ефективна комунікація, стресостійкість тощо. Все це розвивається у позанавчальний час. Тому важливо, щоб університет створював можливості для студентських проектів і обміну досвідом з професіоналками/ами.

Вибіркові дисципліни допоможуть Вам набрати трендових навичок на останніх курсах, щоб вміти саме те, що буде потрібно на ринку праці після випуску.

Практика — це можливість познайомитись та зарекомендувати себе майбутньому роботодавцю. Не втрачайте цю можливість.

- Пересвідчитись, що в університеті не продають та не купують оцінки
- Запитати у старшокурсниць/ків, чи є викладачки/і, до яких студентки/и йдуть на заняття, бо самі цього хочуть, а не з примусу
- Запитати в старшокурсниць/ків, чи є викладачки/і, які досліджують або практикують те, що викладають
- Дізнатися, чи є викладачки/і, через яких роботодавці/вці шукають собі нові кадри
- На vstup.edbo.gov.ua перевірити, що обраний ЗВО має високі прохідні бали
- В університеті є можливості для командної роботи і студентських проектів
- В університеті проводять зустрічі з крутими професіоналками/ами у Вашій сфері
- Старшокурсниці/ки кажуть, що тут справді дозволяють обирати вибіркові дисципліни
- Університет по Вашій спеціальності відправляє на практику до справжніх роботодавців/ців

ЗА КОРДОНОМ

Посередниці/ки часто працюють на конкретні універси. Хорошим універсам реклама не потрібна, вони зазвичай не платять посередникам/кам, тому ті їх рідко пропонують.

За кордоном інформації про університети більше, ніж в Україні. Тому треба достатньо часу для її вивчення.

За кордоном теж є погані університети. Вчитися в них - витратити гроші і час на освіту, яка на ринку праці нікому не буде потрібна. Просто потрапити за кордон можна швидше і дешевше: поїдьте на мовні курси, на сезонну роботу, у волонтерській табір.

Лекція чи семінар в університеті — це не розмова в магазині. Елементарного рівня недостатньо. Тому спочатку потрібно вивчити мову, а потім вступити до університету.

Місцеве населення краще за Вас знає, де якісна вища освіта, тому можна довіряти їхньому вибору.

Безоплатна освіта часто передбачає високу конкуренцію на вступі чи під час навчання, що є запорукою більшої якості. Натомість платна освіта часто є ведмежою послугою — Вас не відраховують, навіть якщо маєте погану успішність, адже Ви приносите університету гроші.

У Польщі є спеціальний сайт для цього: ela.nauka.gov.pl
У Словаччині є прогнози Центру праці, соціальних справ та сім'ї. Такі ж прогнози надають в Естонії oska.kutsekoda.ee/en/
Шукайте подібну інформацію в країні, до якої збираєтесь. Якщо ж Ви хочете в ЄС в цілому — скористайтеся прогнозами Євростату.

Перевірте, чи університет є у списках визнаних університетів на офіційних сайтах міністерства освіти країни, куди вступаєте, або на сайтах офіційних інформаційних центрів з питань освіти. Без цього диплом не буде визнаний в Україні.

- Обрати університет і спеціальність самостійно, до посередників не звертатися
- Запланувати багато часу на вибір і підготовку документів
- Вступати до університету, тому що хочете якісну освіту, а не просто поїхати за кордон
- Вивчити мову до рівня, достатнього для навчання
- Вступати в ті заклади, які обирає місцева молодь, а не українські рекламні агенції
- Не вірити, що за гроші - обов'язково краще. Зважати на інші чинники
- Перевірити, випускниці/ки яких універсів досягають більшого
- Перевірити, які спеціальності будуть затребувані в країні чи регіоні, куди Ви збираєтесь
- Вступати до університету, який визнаний урядом країни, де він розташований

ЯК ОБРАТИ ВИЩУ ОСВІТУ?

Щороку тисячі вступниць та вступників обирають, де та за яким фахом здобувати вищу освіту. Цей вибір впливає на особистісний розвиток, форму оточення та професійні цілі. Тож важливо поставитися до нього ґрунтовно. На що потрібно звернути увагу, обираючи майбутнє навчання?

Ми пропонуємо чекліст, який може допомогти Вам зробити свідомий вибір. Читайте уважно, міркуйте і ставте відмітки. Якщо Ви «зачекінілися» за всіма пунктами – Ви на шляху до освіти, яка стане гарною основою для Вашого розвитку.

Щомісяця, поки Ви вчитеся, а не працюєте, Ви втрачаєте. Ви не отримуєте зарплату, яку могли б заробляти, якби пішли працювати одразу після школи. Щоб освіта була вигідною – Вам потрібна хороша освіта. Тоді Ви швидко «відіб'єте» гроші, які Ви втратили за час навчання, і підете «в плюс».

Ставте відмітки. Якщо всі відмітки стоять – Ваша інвестиція у вищу освітукупиться.

ЗА КОРДОНОМ

Крок 1

ВИБІР СПЕЦІАЛЬНОСТІ

Низький прохідний бал може стати проблемою. Так, Ви пройдете на бюджет. Але є ризик, що Ви та Ваші одногрупники/ки не мають необхідних знань для опанування програмної спеціальності. Намагайтеся вступити туди, де вищий прохідний бал. Так Ви будете навчатися у сильнішій групі. Цьогоріч Ви не здали ЗНО достатньо добре? Почекайте рік, здайте ще раз вступити наступного року з кращими балами.

Чим відрізняються менеджмент, маркетинг і підприємництво? Вам на комп'ютері інженерія чи комп'ютерні науки? Самі навики спеціальностей Вам нікого не скажуть, краще зважтеся спитати перш ніж прийняти рішення, з яким складатися освітня програма спеціальності.

Вузья спеціальність - це хороший варіант, якщо Ви точно знаєте, ким саме плануєте працювати. Наприклад, лікарем, юристом, психологом, мандрівником, атомником тощо. Якщо ж у Вас немає таких чітких планів, краще уникати вузьких спеціальностей і на бакалавраті обрати ту, яка стане надійним фундаментом для подальшої вузької спеціалізації на старших курсах або на магістерці.

На vstup.edbo.gov.ua/statistics/konkurs/ перевірити прохідний та середній бали попереднього року

Ознайомитися зі змістом програми: які предмети, що та скільки часу на них вивчають

Відкинути вузькі спеціальності, обрати широкі, більш фундаментальну спеціальність

Якщо складно обрати спеціальність, критично важливо знайти хороший університет

Крок 2

ВИБІР УНІВЕРСИТЕТУ

Чим старше Ви будете, тим складніше буде засвоїти інформацію. Тому купуйте оцінки зараз – це красти власні можливості та час у майбутньому.

Це ознаки того, що в університеті є зіркові викладачки/і. Це ті, хто стануть для Вас провідниками у професійне життя. Достатньо, якщо Вам назвуть хоча б трьох таких викладачок/ів.

Низький прохідний бал може стати проблемою. Так, Ви пройдете на бюджет. Але є ризик, що Ви та Ваші одногрупники/ки не мають необхідних знань для опанування програми вищої освіти. Намагайтеся вступити туди, де вищий прохідний бал. Так Ви будете навчатися у сильнішій групі. Цьогоріч Ви не здали ЗНО достатньо добре? Почекайте рік, здайте ще раз вступити наступного року з кращими балами.

Роботодавці/ці дедалі більше звертають увагу на «які навички»: вміння працювати в команді, ефективна комунікація, стресостійкість тощо. Все це розвивається у позанавчальний час. Тому важливо, щоб університет створював можливості для студентських проєктів і обміну досвідом з професіоналками/ами.

Вибіркові дисципліни допоможуть Вам набрати трендових навичок на останніх курсах, щоб вміти саме те, що буде потрібно на ринку праці після випуску.

Практика – це можливість познайомитися та зарекомендувати себе майбутньому роботодавцю. Не втрачайте цю можливість.

- Пересвідчитися, що в університеті не продають та не купують оцінки
- Запитати у старшокурсниць/ків, чи є викладачки/і, до яких студентки/и йдуть на заняття, бо самі цього хочуть, а не з примусу
- Запитати в старшокурсниць/ків, чи є викладачки/і, які досліджують або практикують те, що викладають
- Дізнатися, чи є викладачки/і, через яких роботодавці/ці шукають собі нові кадри
- На vstup.edbo.gov.ua перевірити, що обраний ЗВО має високі прохідні бали
- В університеті є можливості для командної роботи і студентських проєктів
- В університеті проводять зустрічі з крутими професіоналками/ами у Вашій сфері
- Старшокурсниця/ки кажуть, що тут справді дозволяють обирати вибіркові дисципліни
- Університет по Вашій спеціальності відправляє на практику до справжніх роботодавців/ців

Посередники/ки часто працюють на конкретні університети. Хорошим університетом реклама не потрібна, вони зазвичай не платять посередникам/кам, тому ті їх рідко пропонують.

За кордоном інформації про університети більше, ніж в Україні. Тому треба достатньо часу для її вивчення.

За кордоном теж є погані університети. Вчитися в них - втратити гроші і час на освіту, яка на ринку праці нікому не буде потрібна. Просто потрапити за кордон можна швидше і дешевше: поїдьте на мовні курси, на сезонну роботу, у волонтерський табір.

Лекція чи семінар в університеті – це не розмова в магазині. Елементарного рівня недостатньо. Тому спочатку потрібно вивчити мову, а потім вступити до університету.

Місцеве населення краще за Вас знає, де якісна вища освіта, тому можна довіряти їхньому вибору.

Безоплатна освіта часто передбачає високу конкуренцію на вступі чи під час навчання, що є запорукою більшій якості. Натомість платна освіта часто є вартісною послугою – Вас не відрахують, навіть якщо маєте погану успішність, адже Ви приносите університету гроші.

У Польщі є спеціальний сайт для цього: ela.nauka.gov.pl

У Словаччині є прогнози Центру праці, соціальних справ та сім'ї. Такі ж прогнози надають в Естонії oska.kutsekoda.ee/en/. Шукайте подібну інформацію в країні, до якої збираєтесь. Якщо ж Ви хочете в ЄС в цілому – скористайтесь прогнозами Євростату.

Перевірте, чи університет є в списках визнаних університетів на офіційних сайтах міністерства освіти країни, куди вступляєте, або на сайтах офіційних інформаційних центрів з питань освіти. Без цього диплом не буде визнаний в Україні.

- Обрати університет і спеціальність самостійно, до посередників не звертатися
- Запланувати багато часу на вибір і підготовку документів
- Вступити до університету, тому що хочете якісну освіту, а не просто поїхати за кордон
- Вивчити мову до рівня, достатнього для навчання
- Вступити в ті заклади, які обирає місцева молодь, а не українські рекламні агенції
- Не вірити, що за гроші - обов'язково краще. Зважати на інші чинники
- Перевірити, випускниця/ки яких універснів досягають більшого
- Перевірити, які спеціальності будуть затребувані в країні чи регіоні, куди Ви збираєтесь
- Вступити до університету, який визнаний урядом країни, де він розташований

Підготували:

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

CEDOS
аналітичний центр

За підтримки:

Швеція
Sverige

МІЖНАРОДНИЙ
ФОНД
ВІДРОДЖЕННЯ